

I VOJENSKÁ LÉTA BĚŽÍ . . .

O tom, že se dáme na vojnu, jsme uvažovali se spolužákem Františkem Hečkem, známým spisovatelem, už ve druhém ročníku hospodářské školy v Košicích. Pak se ale naše touha po romantice otočila jinam a začali jsme psát básničky do studentských časopisů.

Po maturitě jsem chtěl jít na vysokou zemědělskou. Doma nás bylo šest dětí a táta rozhodl: „Dobře, jdi si, ale budeš se tam žít sám . . .“

Tak jsem si znova vzpomněl na vojnu a šel na vojenskou akademii do Hranic. V roce 1928 jsem byl vyřazen jako poručík . . .

Sloužil jsem u dragounů, jako instruktor na vojenských školách i u zpravodajské služby. Pak přišel Mnichov, kruté dilema. Voják dostal rozkaz, proti němuž se v něm všechno bouřilo. – Politickému diktátu jsme se nakonec podřídili . . .

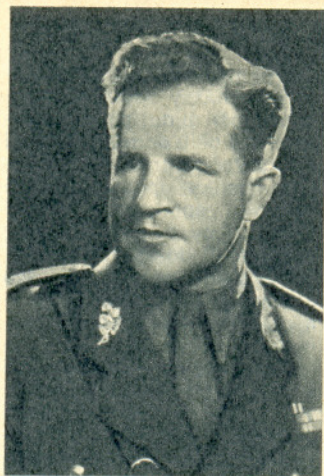
Válka skončila, všichni toužili po klidném mírovém životě v osvobozené republice. Místo toho však začal nový boj. Zápas o budoucí charakter našeho státu. Zatímco na většině území se bojovalo pouze prostředky politickými a hospodářskými, na východním a středním Slovensku se stále ještě střílelo. Na podzim roku 1945 začali přecházet z Polska na východní Slovensko první oddíly banderovců. Předcházela je pověst

lupičů a vrahů, kteří se neštítí žádného zločinu. Když se jim nepodařilo rozbít sovětskou moc na Ukrajině, chtěli nejdříve přes Polsko a potom přes Slovensko přejít do západního Německa. Jejich oddíly vypalovaly polské vesnice, bandité zabíjeli a mučili stranické funkcionáře i prosté venkovany, kteří je odmítli podporovat. Když v březnu 1947 zavraždili i náměstka ministra národní obrany, generála Swierczenského-Wagnera, rozprášila polská armáda povstalecké bandy rozhodnou a nesmlouvavou operací Wisla.

Na jaře 1947 jsem byl spolu s dvanácti dalšími slovenskými důstojníky povýšen na generála. Bylo mi tehdy 39 let. V červenci téhož roku jsem byl pověřen velením jednotek bojujících proti banderovcům.

Nejsilnější skupiny byly sotné Burlaka a Chromenka. Jádro našich jednotek, které jsem měl k dispozici, tvořili příslušníci aspirantských škol z Klatov, Brna a Košic spolu se dvěma prapory jednotek SNB, začleněnými do pluku Slovensko. Byli to skvělí chlapi, ale ani oni neměli příliš zkušeností v boji s mistry lesních bitek, jakými byli banderovci.

Původně jsem žádal hlavní štáb, aby do boje byla nasazena bývalá 2. paradesantní brigáda, u níž jsem prožil konec druhé světové války. Byl jsem přesvědčen, že do měsíce bychom banderovce zlikvidovali. Přestože byl návrh zamítnut, posily

O svých vojenských zážitcích vypráví velitel jednotek, které před třiceti lety bojovaly na Slovensku proti banderovcům, generálmajor ve výslužbě Julius Nosko.

TYGR V AKCI B

jsem přece jen dostal. Naše jednotky čítaly celkem asi 7 tisíc mužů.

Podařilo se nám chytit kurýra se zprávou z Ukrajiny do Bavorska, kde žil plukovník Stěpan Bandera, zakladatel a velitel tzv. ukrajinské povstalecké armády. Ukrajinský velitel podával podrobná hlášení o porážce banditů v Polsku a žádal, aby všichni příslušníci této armády, kteří se dostanou na Západ, byli pokládáni za zběhy a jako takoví buď vráceni na Ukrajinu, nebo postaveni před válečný soud. Výjimku tvořily pouze tři jednotky – Burlakova, Chromenkova a Bírova, které měly proniknout do střední Evropy se dvěma úkoly: bojovat proti komunistickému hnutí a dokazovat existenci

V křížové palbě Burlakových zbraní zůstalo ležet 11 aspirantů. Šest jich na místě zemřelo, k ostatním, těžce raněným, přenesl Burlak řeč a krvácející je nechal ležet na jehličí jen v trenýrkách. Banderovci totiž zajaté a zabitě protivníky vždycky okradli o obuv a šaty.

Burlak sám utekl do Oravské Magury a přes ni do Malé Fatry. Měl to být jeho konec. Tehdy však potkal v lese u Jánošíkova dřevorubce Ilčíka a požádal jej, aby v noci převezl zbytek jeho štábu přes Váh. Slíbil mu za to zlaté hodinky. Byl to poslední zoufalý Burlakův pokus o únik. Když zjistil, že se z Malé Fatry neprobije, rozdělil své lidi do menších skupin, které by se mohly snáze dostat z obklíčení. Všichni se měli znovu sejít v Beskydech. Na Fatře však napadlo koncem srpna čtvrt metru sněhu, bylo po žních a ovce byly sehnané dolů na strniška. Banderovci neměli co jíst.

Když pak byla na hlavy banderovců vypsána odměna, zůstal Burlak a jeho lidé bez jakékoliv podpory. Velitelé malých skupin, kteří se dostali z Burlakova přímého vlivu, se postupně vzdávali. Pouze Chromenkovi se ještě závčas podařilo přejít přes Moravu a jižní Čechy do Bavorska.

Odměny v akci B nebyly tedy nijak malé, tuším deset tisíc korun za jednoho banderovce. Když si to ten Ilčík přepočítal, bylo mu jasné, že 50 000 je přece jen o něco víc než jedny hodinky, třebaš i zlaté. A tak nám svoji úmluvu s Burlakem prozradil.

Noc předtím se mi zdálo, že jsme se s Burlakem poprali a mně při tom nefungoval samopal. Hned ráno jsem ho přezkoušel, a šel jako hodiny. A večer už volal Tygr – košická škola, že na Burlaka chystá past...

Velitel Tygra měl původně v plánu nechat je nastoupit do loďky, a až doplují doprostřed Váhu, vystřelit raketu. S tím jsem ale nesouhlasil. Tvrdil jsem, že Burlak není tak hloupý,

aby slepě vlezl do pasti, že určitě pošle někoho nejdřív prozkoumat druhý břeh... Dostali jsme zprávu, že Burlak se svými druhy je už na břehu, a připravili jsme se na všechny možnosti. Jak jsme předpokládali, poslal nejdříve svoji milenkou Ofélii. Mezitím jsme obklíčili chatu, v níž Burlak se svým štábem čekal na zprávu o druhém břehu. Nezbýlo jim, než se vzdát. Četa poručíka Vykydala ho první viděla se zdviženýma rukama...

Burlaka jsme odvezli do Žiliny, pak byl převezen do Košic. Odtud se mu podařilo utéct do lesů, ale dlouho tam nevydržel a sám se přihlásil. Později byl předán do Polska, kde byl odsouzen a popraven.

Na místa bojů ve Slovenském národním povstání i na místa bojů proti banderovcům se dodnes rád vracím. Na stará kolena, se sedmdesátkou na krku, jsem si vzpomněl na svoji velkou lásku – lyžování – a v posledních dvou letech jsem se aktivně zúčastnil lyžařského závodu „Biela stopa SNP“ z Kremnice do Banské Bystrice. Loni jsem byl druhým, letos třetím nejstarším účastníkem.

***

Vojně vděčím za mnoho dobrých životních návyků. Proto bych chtěl chlapcům, kteří právě vykonávají základní vojenskou službu, dát alespoň jednu radu: aby si ze všeho, co jim vojna dává pro tělesné i duševní dozrávání, brali plnými hrstmi!

*Lebo nikdy
nevedia, kedy a čo
z toho budú v živote
potrebovať!*

Gen. Zosko Julius

ukrajinské povstalecké armády a její nesouhlas s tím, jak se po válce utvářejí poměry na Ukrajině.

Postupně se nám dařilo banderovce likvidovat, ani my jsme se však neobešli beze ztrát. Nejhorší to bylo počátkem srpna na Maguře Lupči. Burlak se pokoušel prorazit, narazil však na odpor a vrátil se. Velitel brněnské školy, místo aby jej pronásledoval s celým praporem, poslal za ním na průzkum 18 aspirantů. Burlak měl tehdy ještě kolem stovky lidí, zkušených a ostřílených zabíjáků.

